

معاهده مشاورانرشی از درجه حقوق بین الملل سرمایه‌گذاری

نویسنده

محمد عاكفی قاضیانی

دانشجوی دکتری حقوق بین الملل دانشگاه قم

با دیباچه

دکتر سیدباقر میرعباسی

استاد دانشگاه تهران

ویراستار علمی

دکتر موسی عاكفی قاضیانی

عضو هیأت علمی دانشگاه پیام نور

انتشارات جهان سیاست

سرشناسه: عاکفی قاضیانی، محمد، ۱۳۶۹، میرعباسی، سیدباقر (دیباچه)، ۱۳۲۲، عاکفی قاضیانی، موسی (ویراستار علمی)، ۱۳۴۲
عنوان و نام پدیدآور: معاهده منشور انرژی از دریچه حقوق بین‌الملل سرمایه‌گذاری / نویسنده: محمد عاکفی قاضیانی / دیباچه: سیدباقر میرعباسی / ویراستار علمی: موسی عاکفی قاضیانی
مشخصات نشر: کرج، جهان سیاست، ۱۴۰۲.
مشخصات ظاهری: ۱۷۲ ص؛ ۲۱/۵×۱۴/۵ س.م.
شابک: 978-622-93542-3-0
موضوع: معاهده منشور انرژی -- سرمایه‌گذاری خارجی -- توسعه -- قوانین رده‌بندی کنگره: K۳۹۱۵
رده‌بندی دیویدی: ۳۴۳/۰۷۷۲
شماره کتابشناسی ملی: ۹۲۷۷۱۵۴
اطلاعات رکورد کتابشناسی: فیپا

انتشارات جهان سیاست

نام کتاب: معاهده منشور انرژی از دریچه حقوق بین‌الملل سرمایه‌گذاری
مؤلف: محمد عاکفی قاضیانی؛ با دیباچه دکتر سیدباقر میرعباسی
ویراستار علمی: دکتر موسی عاکفی قاضیانی
ویراستار: مزده حسین‌خانی
طراح جلد: مسعود راستگو
صفحه‌آرایی: جهان سیاست
نوبت چاپ: چاپ اول: ۱۴۰۲
ناشر: انتشارات جهان سیاست
شمارگان: ۹۰۰

QR خرید پستی کتاب

شابک: 978-622-93542-3-0
نشانی دفتر پخش: تهران، شاهین، خیابان گل لاله، بلوار سرلشکر مخبری (۳۵ متری گلستان)، پلاک ۱، ۱۹۸، طبقه منفی ۱، واحد ۱، کد پستی: ۱۴۷۵۸۶۵۸۰۹، تلفن: ۰۲۱-۶۵۱۱۹۷۳۲
نشانی دفتر نشر: کرج، فردیس، خیابان ولیعصر، بلوار هفت تیر، پاساژ میلاد، شماره ۱۷۰ کد پستی: ۳۱۷۵۹۱۳۱۵۳، تلفن: ۰۲۶-۳۶۵۰۶۷۸۲

تارنمای انتشارات برای خرید پستی کتاب: www.pwpub.ir

کلیه حقوق برای انتشارات جهان سیاست محفوظ است.

فهرست مطالب

عنوان.....	صفحه
دیباجه	۱۱
مقدمه	۱۳
بخش اول: مفاهیم و کلیات قواعد حقوقی حاکم بر سرمایه گذاری خارجی ...	۱۷
فصل اول- منابع قواعد و مقررات حاکم بر سرمایه گذاری خارجی	۲۱
مبحث اول- قوانین داخلی	۲۲
مبحث دوم- مقررات بین المللی	۲۴
گفتار اول- موافقت نامه های دوجانبه سرمایه گذاری	۲۴
گفتار دوم- موافقت نامه های چندجانبه	۲۷
بند اول- معاهدات جهانی	۲۹
بند دوم- موافقت نامه های منطقه ای	۳۱
گفتار سوم- طرح ها و اقدامات سازمان های بین المللی	۳۳
بند اول- اقدامات بانک جهانی	۳۵
الف) دستورالعمل ۱۹۹۲ بانک جهانی	۳۵
ب) معاهده حل و فصل اختلافات سرمایه گذاری بین دولت ها و اتباع دول دیگر	۳۶
ج) آژانس تضمین سرمایه گذاری چندجانبه (MIGA)	۳۹
بند دوم- اقدامات سازمان همکاری و توسعه اقتصادی (OECD)	۴۲
الف) پیش نویس معاهده چندجانبه سازمان همکاری و توسعه اقتصادی	۴۲
ب) دستورالعمل های سازمان همکاری و توسعه اقتصادی	۴۴
بند سوم- دیگر اقدامات بین المللی	۴۴
مبحث سوم- حقوق بین الملل عرفی	۴۹
فصل دوم- قواعد حقوقی حاکم بر سرمایه گذاری خارجی	۵۲
مبحث اول- مفهوم سرمایه گذار و سرمایه گذاری خارجی	۵۴

۵۶	مبحث دوم- استانداردهای رفتاری حاکم بر سرمایه گذاری خارجی
۵۶	گفتار اول- ممنوعیت اقدامات خودسرانه و تبعیض آمیز
۵۸	گفتار دوم- استاندارد حداقل رفتار
۶۰	گفتار سوم- استاندارد رفتار عادلانه و منصفانه
۶۲	بند اول- ثبات و انتظارات مشروع
۶۲	بند دوم- نقض خزنده استاندارد رفتار عادلانه و منصفانه
۶۳	بند سوم- تناسب
۶۴	گفتار چهارم- استاندارد رفتار ملی
۶۵	گفتار پنجم- استاندارد رفتار ملل کامله الوداد
۶۶	گفتار ششم- استاندارد حمایت و امنیت کامل
۶۹	گفتار هفتم- شرط فراگیر
۷۰	گفتار هشتم- قواعد سلب مالکیت
۷۰	بند اول- آثار و تبعات اقدامات دولت میزبان
۷۱	بند دوم- انتظارات قانونی سرمایه گذار
۷۲	بند سوم- الزامات اجرایی
۷۳	گفتار نهم- شیوه های جبران خسارت
۷۳	بند اول- اعاده وضعیت
۷۴	بند دوم- پرداخت خسارت
۷۷	بخش دوم: سرمایه گذاری خارجی در معاهده منشور انرژی
۷۸	فصل اول- حمایت از سرمایه گذاری خارجی در حوزه انرژی در گذر زمان ..
	مبحث اول- حقوق بین الملل عرفی و حمایت از سرمایه گذاری خارجی در
۷۸	بخش انرژی
	مبحث دوم- موافقت نامه های دوجانبه و حمایت از سرمایه گذاری خارجی در
۸۰	بخش انرژی

مبحث سوم - موافقت‌نامه‌های چندجانبه و حمایت از سرمایه‌گذاری خارجی در	
بخش انرژی	۸۲
فصل دوم - معاهده منشور انرژی	۸۳
مبحث اول - مقررات سرمایه‌گذاری خارجی در معاهده منشور انرژی	۸۴
گفتار اول - شرح و تفسیر مقررات سرمایه‌گذاری در بخش ۱ معاهده	۸۵
بند اول - ماده (۱) و تعاریف مرتبط با سرمایه‌گذاری در معاهده	۸۵
گفتار دوم - شرح و تفسیر مقررات سرمایه‌گذاری در بخش ۲ معاهده	۹۶
گفتار سوم - شرح و تفسیر مقررات سرمایه‌گذاری در بخش ۳ معاهده	۹۹
بند اول - ماده (۱۰) و تشویق، حمایت و رفتار با سرمایه‌گذاری	۱۰۰
بند دوم - مقررات مربوط به استفاده از کارکنان کلیدی	۱۱۶
بند سوم - مقررات مربوط به جبران خسارت	۱۱۸
بند چهارم - سلب مالکیت	۱۲۰
بند پنجم - انتقالات مرتبط با سرمایه‌گذاری	۱۲۳
بند ششم - مقررات مربوط به جانشینی	۱۲۴
بند هفتم - دیگر موافقت‌نامه‌های مرتبط با سرمایه‌گذاری	۱۲۷
بند هشتم - حق استنکاف از اعطای مزایای بخش سوم معاهده	۱۲۸
گفتار چهارم - مقررات مرتبط با سرمایه‌گذاری در بخش ۴ معاهده	۱۲۹
بند اول - حاکمیت بر منابع انرژی	۱۳۰
بند دوم - جنبه‌های محیط زیستی	۱۳۱
بند سوم - الزام به شفافیت مقررات	۱۳۳
بند چهارم - وضع مالیات	۱۳۵
بند پنجم - استثنائات	۱۳۸
مبحث دوم - مقررات حل و فصل اختلافات در معاهده منشور انرژی	۱۴۰
گفتار اول - حل و فصل اختلافات بین سرمایه‌گذار و یک طرف معاهد	۱۴۰
گفتار دوم - حل و فصل اختلافات میان طرفین معاهد	۱۴۶

۱۴۹	گفتار پایانی
۱۵۳	منابع
۱۶۵	نمایه

عناوین اختصاری

BIT	Bilateral Investment Treaty
CAFTA	Dominican Republic-Central America Free Trade Agreement
CETA	EU-Canada Comprehensive Economic and Trade Agreement
DTT	Double Taxation Treaty
ECT	Energy Charter Treaty
EURATOM	European Atomic Energy Community
FCN	Treaties of Friendship, Commerce and Navigation
GATT	General Agreement on Tariffs and Trade
GRI	Global Reporting Initiative
ICSID	International Centre for Settlement of Investment Dispute
ILO	International Labour Organization
ITO	International Trade Organization
MIGA	Multilateral Investment Guarantee Agency
NAFTA	North American Free Trade Agreement
OECD	Organization for Economic Co-operation and Development
OPIC	Overseas private Investment Corporation
PEEREA	Protocol on Energy Efficiency and Related Environmental Issues
TPP	Trans-Pacific Partnership
TRIMs	The Agreement on Trade-related Investment Measures
UNCITRAL	United Nations Commission on International Trade Law
UNCTAD	United Nations Conference on Trade and Development
USMCA	Agreement between the United States of America, the United Mexican States, and Canada
WIPO	World Intellectual Property Organization
WTO	World Trade Organization

دیباچه

گرچه مقدمه پیمان منشور انرژی خود ایجاد یک چهارچوب ساختاری برای تحقق اصول اعلام شده در منشور اروپایی انرژی را لازم دانسته و بدین منظور، این پیمان به دنبال همان منشور اروپایی حیات و ضرورت یافت، امروزه بسیاری از کشورهای غیراروپایی نیز به عضویت پیمان نائل شده‌اند و به سندی مهم در تعامل کشورها و کمپانی‌های بزرگ فعال در حوزه انرژی و سرمایه‌گذاری تبدیل شده است.

تحقق رشد اقتصادی از طریق آزادسازی سرمایه‌گذاری و تجارت انرژی، از آمال این گونه پیمان‌های منطقه‌ای و فرا منطقه‌ای است. تلاش‌های اولیه بین‌المللی برای آزادسازی فزاینده تجارت بین‌المللی و پرهیز از اعمال تبعیض در این حوزه را می‌توان در اسناد پیشینی همچون موافقت‌نامه عمومی تعرفه و تجارت، یافت. حال پیمان منشور انرژی نقطه بالنده انعقاد معاهداتی است تا چهارچوبی حقوقی را برای ارتقای همکاری دراز مدت در زمینه انرژی مبتنی بر منافع متقابل ایجاد کند (ماده ۲ پیمان). این تعالی و تکامل به معنای مغایرت و یا نسخ مقررات موافقت‌نامه عمومی تعرفه و تجارت نیست. بلکه به استناد ماده ۵ پیمان، تقویت و تکمیل همان اقدامات سرمایه‌گذاری مرتبط با تجارت و مستند به مواد ۳ و ۱۱ و ۲۹ موافقت‌نامه عمومی تعرفه و تجارت خواهد بود.

به بیان دیگر پیمان منشور انرژی مکمل مجموعه اقداماتی است، که شروعش به کنفرانس برتون وودز، موافقت‌نامه عمومی تعرفه و تجارت و تأسیس سازمان تجارت جهانی باز می‌گردد. و معنای آن اشتیاق و تأکید بر کاهش انحرافات بازار و موانع رقابت در فعالیت‌های اقتصاد بین‌الملل در بخش انرژی خواهد بود (ماده ۶ پیمان). شاید از همین‌رو بوده است، که برخی کشورها همچون روسیه به دلیل حساسیت بر کنترل بازار داخلی خود از الحاق به پیمان خودداری کرده‌اند تا مجبور نباشند تضمین‌های اصلاح قوانین داخلی را متحمل شوند (بند ۲ ماده ۶ پیمان). از

این رو به نظر می‌رسد، هنوز راه نسبتاً طولانی برای رفع هرگونه رقابت ناسالم در سرمایه‌گذاری و یکدست شدن بازار جهانی در حوزه انرژی در پیش روست و باید در این زمینه تحقیقات و مطالعات فراگیری در دستور کار محققین و صاحب‌نظران قرار گیرد.

کتاب پیش رو دریچه‌ای بسوی استخراج قواعد حاکم بر سرمایه‌گذاری در حوزه انرژی می‌باشد، که از دل پیمان ۱۹۹۴ بیرون کشیده شده است. این تلاش مبارک و درخور تحسین، با گام‌های تکمیلی محققین و دانشجویان در مقاطع مختلف نشان خواهد داد که الحاق یا عدم‌الحاق ایران به این گونه پیمان‌ها تا چه حد منافع ملی را تضمین می‌کند.

نویسنده این اثر، آقای محمد عاکفی قاضیانی دانشجوی دکتری حقوق بین‌الملل، بخشی از تحقیقات خود پیرامون منشور انرژی و سرمایه‌گذاری را که زیر نظر اینجانب انجام شده، اینک به کتابی قابل استفاده تبدیل نموده است. نویسنده با توجه به تسلطی که بر منابع انگلیسی زبان دارد، توانسته است با مراجعه به اسناد متعدد و کتب و مقالات علمی حقوقی خدمت قابل تحسینی را به جامعه علمی و ادبیات حقوقی عرضه کند.

دکتر سیدباقر میرعباسی
استاد دانشگاه تهران

مقدمه

در جهان معاصر توسعه به عنوان یکی از مهم‌ترین مولفه‌های مورد توجه ملل متمدن و پیشرفته است. توسعه از سوی برخی حقوقدانان، در کنار حقوق بشر، از ستون‌های اصلی حقوق بین‌الملل شناخته می‌شود. سطح توسعه یافتگی یک کشور به شاخص‌های گوناگونی بستگی دارد و یکی از شاخص‌های مهم توسعه، الگوی تولید و مصرف انرژی می‌باشد. در واقع بین سطح توسعه یافتگی یک کشور و میزان تولید و مصرف انرژی آن رابطه مستقیمی وجود دارد. عدم دسترسی به انرژی در مناطق گوناگون و با اتکای بیش از حد به منابع انرژی فسیلی در جهان امروز نشان از توسعه نیافتگی دارد. کشورهای توسعه یافته، هم از دسترسی مطلوب به انرژی برخوردارند و هم این انرژی را از منابع نو و تجدیدپذیر به دست می‌آورند. مفهوم معاصر توسعه پایدار که بر سه بعد اقتصادی، اجتماعی و محیطی زیستی توسعه در کنار هم تأکید دارد، نیز مؤید همین معنی است. اهمیت مقوله انرژی در زمینه توسعه پایدار برای کشورها تا جایی است، که هدف اصلی شماره ۷ دستور کار سازمان ملل برای توسعه پایدار ۲۰۳۰، اختصاصاً به این مقوله پرداخته و سعی در تضمین دسترسی به منابع انرژی مقرون به صرفه، پایدار و نوین دارد.

حوزه انرژی ابعاد گوناگونی دارد، که می‌توان از آن میان، تجارت انرژی، ترانزیت، سرمایه‌گذاری، بهره‌وری و غیره را نام برد. این ابعاد گسترده حساسیت‌های این حوزه را افزایش می‌دهد. این حساسیت‌ها در رابطه با مقوله انرژی، موجب همکاری دولت‌ها و سازمان‌های بین‌المللی و انعقاد موافقت‌نامه‌های چندجانبه و دوجانبه شده است.

در حال حاضر پیمان منشور انرژی تنها معاهده مطرح بین‌المللی است، که اغلب موضوعات مرتبط با انرژی را در خود جای داده است. این پیمان مقرراتی در حوزه تجارت، ترانزیت، سرمایه‌گذاری، محیط زیست، بهره‌وری و حل و فصل اختلافات در حوزه انرژی وضع کرده است، که در نوع خود بی‌نظیر است. هسته

اصلی این سند مقررات مربوط به سرمایه‌گذاری است، که در بخش سوم به آن پرداخته شده است. سرمایه‌گذاری در حوزه انرژی خصایص منحصر به فردی دارد که از آن میان می‌توان به هزینه‌بر بودن و زمان‌بر بودن این پروژه‌ها اشاره کرد. هزینه‌بر بودن این پروژه‌ها حکایت از لزوم گسترش سرمایه‌گذاری خارجی در این حوزه دارد. به طور مشخص کشورهای توسعه نیافته یا کمتر توسعه یافته به تنهایی قادر به تأمین هزینه‌های توسعه در عرصه انرژی نیستند. از طرفی لزوم تخصص‌گرایی، تقسیم کار و صرفه اقتصادی ایجاد می‌کند، که کشورهای درحال توسعه و یا حتی توسعه یافته نیز خود را از سرمایه‌گذاری‌های خارجی در این عرصه محروم نمایند. از سوی دیگر پروژه‌های تولید انرژی و مخصوصاً انرژی‌های تجدیدپذیر، زمان‌بر هستند و بازه زمانی طولانی را برای بازگشت سرمایه اولیه و تحقق سود می‌طلبند. به همین جهت سرمایه‌گذاران اغلب تمایل چندانی به سرمایه‌گذاری در این حوزه ندارند، چرا که این زمان‌بر بودن و هزینه‌بر بودن پروژه‌ها در کنارهم ریسک سرمایه‌گذاری را افزایش می‌دهد.

با توجه به مسائل مطرح شده اهمیت موافقت‌نامه‌های دوجانبه و چندجانبه سرمایه‌گذاری در حوزه انرژی میان دولت‌ها بیش از پیش روشن می‌شود. پیمان منشور انرژی برجسته‌ترین این موافقت‌نامه‌ها است که تا کنون ۵۱ دولت در کنار دو سازمان یکپارچه اقتصادی منطقه‌ای (European Union & Euratom) به عضویت آن درآمده‌اند و حدود ۳۷ دولت نیز به عنوان عضو ناظر در منشور حضور دارند.

قواعد حاکم بر سرمایه‌گذاری خارجی که به طور گسترده در معاهده منشور انرژی مطرح است، در گذر زمان و با تحقق سرمایه‌گذاری‌های خارجی در چند قرن اخیر بسط یافته و برخی از این قواعد آنچنان در حقوق و رویه بین‌المللی تثبیت شده‌اند که امروزه از آنها با عنوان «اصول» یاد می‌شود. این قواعد در کنار استانداردهای کلی حقوق بین‌الملل اقتصادی و قواعد حقوق بین‌الملل عام، حقوق بین‌الملل سرمایه‌گذاری را تشکیل می‌دهند. تفکیک این قواعد و معرفی جداگانه آنها، قبل از بررسی مقررات معاهده منشور انرژی، جهت شکل‌گیری درک مناسب برای خواننده ضروری می‌نماید، چرا که مخاطب اثر باید ابتدا تفکیک کلی دو مقوله سرمایه‌گذاری خارجی و مقررات سرمایه‌گذاری معاهده منشور انرژی را

^۱. Principles.

متوجه شود، سپس نقاط اتصال و کیفیت ارتباط بین این دو، در چهارچوب معاهده منشور انرژی توضیح داده شود.

در حقیقت مسأله اصلی این است که به مقررات سرمایه‌گذاری معاهده منشور انرژی از منظر قواعد و مقررات بین‌المللی حاکم بر مقوله سرمایه‌گذاری خارجی نگریسته شود؛ چرا که معاهده منشور انرژی، علی‌رغم اینکه بزرگترین موافقت‌نامه چندجانبه سرمایه‌گذاری خارجی محسوب می‌شود، لزوماً اولین یا آخرین موافقت‌نامه سرمایه‌گذاری خارجی نخواهد بود و ضرورت دارد که جایگاه مقررات سرمایه‌گذاری این معاهده با توجه به سیاق موافقت‌نامه‌های رایج سرمایه‌گذاری موجود و جدیدتر مورد قضاوت و تجزیه و تحلیل قرار گیرد. به راستی این معاهده تا چه حد در جهت تضمین امنیت سرمایه‌گذاری و منافع ایشان گام برداشته است؟ و تلاش‌های تدوین‌کنندگان معاهده در این راستا را در کدام یک از مقررات آن می‌توان یافت؟

اهمیت فزاینده اینگونه مطالعات در این است، که معاهده منشور انرژی تاکنون بیشترین موافقت‌نامه سرمایه‌گذاری مورد استناد نزد محاکم داوری دولت سرمایه‌گذار بوده است و انتظار می‌رود با افزایش پروژه‌های انرژی تجدیدپذیر در کشورهای مختلف و بروز چالش‌های نوین و پیچیده علیه زیرساخت‌های انرژی، دعاوی سرمایه‌گذاری در این حوزه نیز روند رو به رشدی را از حیث کمیت و کیفیت تجربه نماید، لذا جامعه حقوقی کشورمان نباید از این قافله باز مانده یا با آن بیگانه باشد.

برای استحصال چنین درکی این کتاب در دو بخش اصلی به تفصیل نگاشته شده است. بخش اول به تحلیل برخی مفاهیم و همچنین طرح کلیاتی در خصوص ماهیت قواعد حاکم بر سرمایه‌گذاری خارجی و منابع آن خواهد پرداخت. در این بخش ارائه شناخت کلی از ماهیت و چیستی قواعد حقوقی حاکم بر سرمایه‌گذاری خارجی حاصل خواهد شد. دسته‌بندی و بررسی این قواعد با بهره‌گیری از متن موافقت‌نامه‌های سرمایه‌گذاری جدید خواهد بود. همچنین به شرح و تفصیل این قواعد و تعریف آنها در پرتو برخی آرای داوری پرداخته می‌شود.

بخش دوم تحت عنوان سرمایه‌گذاری خارجی در معاهده منشور انرژی می‌باشد و سعی شده است تا بعد از ارائه تصویر کلی از مقوله سرمایه‌گذاری انرژی

در گذر زمان، مقررات سرمایه‌گذاری خارجی معاهده منشور انرژی را تحلیل و بررسی نماید. این تحلیل و بررسی در پرتو درک حاصل شده از ماهیت قواعد سرمایه‌گذاری ذیل بخش اول کتاب خواهد بود. این بخش در فصل جداگانه‌ای به بررسی قواعد و مقررات حاکم بر حل و فصل اختلافات در معاهده منشور انرژی نیز خواهد پرداخت. در انتها نیز قسمتی به گفتار پایانی نویسنده اختصاص یافته است.

در اینجا لازم است از الطاف محبانه استاد ارجمند جناب آقای دکتر سیدباقر میرعباسی، بابت مساعدت بی‌دریغ‌شان در تهیه این کتاب مراتب سپاسگزاری را به جای آورم. همچنین از جناب آقای دکتر موسی عاکفی قاضیانی که با هدایت‌ها و توجهاتشان در افزایش هر چه بیشتر غنای علمی این اثر یاری نموده‌اند کمال تشکر و امتنان را دارم. همچنین در پایان جای دارد از زحمات مسئولان انتشارات جهان سیاست که امور مربوط به چاپ این کتاب را کشیدند، کمال مراتب قدردانی خود را اعلام دارم. به‌علاوه از تمامی کسانی که به نحوی در نگارش این اثر اینجانب را یاری کردند، سپاسگزاری می‌نمایم.

محمد عاکفی قاضیانی

فروردین ۱۴۰۲

منابع

کتاب‌های فارسی

۱. امین زاده، الهام، حقوق انرژی نخستین همایش ملی، چاپ دوم، تهران: نشر د/دگستر، ۱۳۹۲.
۲. پیران، حسین، مسائل حقوقی سرمایه‌گذاری بین‌المللی، تهران: گنج دانش، ۱۳۸۹.
۳. حاتمی، علی و کریمیان، اسماعیل، حقوق سرمایه‌گذاری خارجی در پرتو قانون و قراردادهای سرمایه‌گذاری، چاپ دوم، تهران: انتشارات تیسرا، ۱۳۹۳.
۴. دالزر، رودلف و شروتر، کریستف، اصول حقوق بین‌الملل سرمایه‌گذاری، ترجمه: سید قاسم زمانی و به‌آذین حسینی، چاپ دوم، تهران: شهردانش، ۱۳۹۳.
۵. سلیمی ترکمانی، حجت، حقوق بین‌الملل انرژی، تهران: شهردانش، ۱۳۹۴.
۶. صحرانورد، اسدا...، آثار حقوقی الحاق ایران به پیمان منشور انرژی (ECT) در حوزه نفت و گاز، موسسه مطالعات و پژوهش‌های حقوقی شهر دانش، تهران، ۱۳۹۳.
۷. ضیایی بیگدلی، محمدرضا، حقوق بین‌الملل عمومی، چاپ چهل و هفتم، تهران: انتشارات گنج دانش، ۱۳۹۳.
۸. علیدوستی شهرکی، ناصر، حقوق سرمایه‌گذاری خارجی، چاپ سوم، تهران: انتشارات خرسندی، ۱۳۹۶.
۹. کاتوزیان، ناصر، مقدمه علم حقوق و مطالعه در نظام حقوقی ایران، چاپ نود و دوم، تهران: شرکت سهامی انتشار، ۱۳۹۲.
۱۰. لوونفلد، آندریاس، حقوق بین‌الملل سرمایه‌گذاری، ترجمه: محمد جعفر قنبری جهرمی، چاپ دوم، تهران: انتشارات جنگل، ۱۳۹۳.
۱۱. محسن‌پور، سمیرا، سرمایه‌گذاری خارجی و حفاظت از محیط زیست در حقوق بین‌الملل، تهران: انتشارات مجده، ۱۳۹۵.

۱۲. میرعباسی، سید باقر، حقوق بین‌الملل عمومی، جلد دوم، چاپ هفتم، تهران: بنیاد حقوقی میزان، ۱۳۹۷.
۱۳. میروسی، علیرضا، حقوق سرمایه‌گذاری خارجی در چارچوب معاهدات دوجانبه سرمایه‌گذاری، تهران: نشر پردیس، ۱۳۹۳.

کتاب‌های انگلیسی

1. Aguirre, Daniel, *The Human Right to Development in a Globalized World*. Ashgate Publishing Limited, England, 2008.
2. Binder, Christina, Kriebaum, Ursula, Reinisch, August, Wittich, Stephan, *International Investment Law for the 21st Century; Essays in Honour of Christoph Schreuer*. Oxford University Press, Oxford, 2009.
3. Bonnitca, Jonathan, Skovgaard Poulsen, Lauge N. and Waibel, Michael, *The Political Economy of the Investment Treaty Regime*. Oxford: Oxford University Press, 2017.
4. Choukroune, Leila, *Judging the State in International Trade and Investment Law*. Springer, Singapore, 2016.
5. Collins, David, *Performance Requirements and Investment Incentives under International Economic Law*. Edward Elgar Publishing Ltd, UK, 2015.
6. De Brabandere, Eric, 'The Settlement of Investment Disputes in the Energy Sector' in Eric De Brabandere and Tarcisio Gazzini (eds), *Foreign Investment in the Energy Sector: Balancing Private and Public Interests*. Koninklijke Brill NV, 2014.
7. Del Campo, Salustiano and others, *International Sustainable Development Law, volume eight*, Eloss Publishers, Oxford, UK, 2010.
8. *Energy and the Iranian Economy, Hearing before the Joint Economic Committee: Congress of the United States*. Washington DC: The U.S. Government Publishing Office, 2006.
9. Gazzini, Tarcisio & Brabandere, Eric De, *International Investment Law; The Sources of Rights and Obligations*. Maitinus Nijhoff Publishers, Boston, 2012.

10. Herdegen, Matthias, *Principles of International Economic Law*. Oxford: Oxford University Press, 2016.
11. Herrmann, Christoph & Terhechte, Jorg Philipp, *European Yearbook of International Economic Law*. Springer, Berlin, 2012.
12. Maniruzzaman, A.F. Munir and others, “*International Sustainable Development law*”, Eolss Publishers, Singapore, 2010.
13. Matsushita, Mitsuo & Schoenbaum, Thomas J., “*Emerging Issues in Sustainable Development*”, Springer, Japan, 2016.
14. Ortino, Federico, *The Origin and Evolution of Investment Treaty Standards: Stability, Value, and Reasonableness*. Oxford: Oxford University Press, 2019.
15. Pominova, Irina, *Risks and Benefits for the Russian Federation from Participating in the Energy Charter: Comprehensive Analysis*. Brussels: Energy Charter Secretariat: Knowledge Centre, 2014.
16. Reinisch, August, *Standards of Investment Protection*”, Oxford University Press, Oxford, 2008.
17. Roe, Thomas & Hppold, Matthew, *Settlement of Investment Disputes under the Energy Charter Treaty*. Cambridge University Press, UK, 2011.
18. Roeben, Volker, *Towards a European Energy Union: European Energy Strategy in International Law*. Cambridge University press, UK, 2018.
19. Salacuse, Jeswald W., *The Law of Investment Treaties*. Oxford: Oxford University Press, 2021.
20. Sauve, Pierre, *Trade and Investment Rules: Latin American Perspectives*. United Nations Publication, Chile, 2006.
21. Schefer, Krista Nadakavukaren, “Climate Change, Trade, and Investment Law: What Difference Would a Real Responsibility to Protect Make?” in *Emerging Issues in Sustainable Development: International Trade Law and Policy Relating to Natural Resources, Energy, and the Environment*, eds. Mitsuo Matsushita and Thomas J. Schoenbaum (Tokyo: Springer, 2016).

22. Schreuer, Christoph, *The Oxford Handbook of International Investment Law*. Oxford University Press, Oxford, 2008.
23. Shihata, Ibrahim F.I., *Legal Treatment of Foreign Investment: The World Bank Guidelines*. Martinus Nijhoff Publishers, London, 1993.
24. Sornarajah, M., *The International Law on Foreign Investment*. Third edition, Cambridge: Cambridge University Press, 2010.
25. Sornarajah, M. *The International Law on Foreign Investment*. Cambridge: Cambridge University Press, 2021.
26. Stepanov, Ivan, *Eli Lilly and Beyond: The Role of International Intellectual Property Treaties in Establishing Legitimate Expectations in Investor-state Dispute Settlement*. Baden-baden: Nomos Verlagsgesellschaft, 2018.
27. Subedi, Surya P., *International Investment Law*. Third edition, Hart Publishing Ltd, UK, 2016.
28. Talus, Kim, *Research Handbook on International Energy Law*. Edward Elgar publishing Ltd, UK, 2014.
29. *Introduction to EU Energy Law*. Oxford: Oxford University Press, 2016.
30. *The Energy Charter Blue Book*, Energy Charter Secretariat, Brussels, 2016.
31. *The World Bank, A World Bank Study, Old Risks, New solutions, or is it the other way around?* The World Bank, Washington DC, 2013.
32. Thomas W, Wilde, *International Energy Charter an East- West Gateway for Investment and Trade*. Kluwer Law International Ltd, UK, 1996.
33. UNCTAD, *Investment Promotion Provisions in International Investment Agreements* .United Nations Publication, 2008.
34. Wessner, Charles W., *International Friction and cooperation in High Technology Development and Trade; Papers and Proceedings*. National Academy Press, Washington D.C, 1997.

مقالات فارسی

۱. اخوان فرد، مسعود و تقدیر، محمد کاظم، مسئولیت بین‌المللی دولت بر اساس

۱. معاهده منشور انرژی، مجله حقوقی بین‌المللی، شماره ۴۲، ۱۳۸۹، صص ۱۵-۳۰.
۲. پراگر، دتیمار و سی پوپووا، سلب مالکیت و ملی کردن، ترجمه: بهراد صغیری، نشریه کانون وکلای دادگستری، شماره ۴۳ و ۴۴، پاییز و زمستان ۱۳۹۵، صص ۱۲۵-۱۴۸.
۳. جعفری ندوشن، شهاب، رسیدگی‌های موازی در دعاوی سرمایه‌گذاری خارجی و روش‌های مقابله با آن، مجله حقوقی دادگستری، زمستان ۱۳۹۲، سال ۷۷، شماره ۸۴، صص ۴۱-۶۹.
۴. جنیدی، لعیاء، غزال کشاورزی، تحلیل اجرای موقت معاهده منشور انرژی در پرتو رای یوکاس و مقایسه با نظام حقوقی ایران، مطالعات حقوق عمومی، زمستان ۱۳۹۶، شماره ۴، صص ۸۴۱-۸۷۱.
۵. سادات اخوی، سید علی و پارسانیا، نفیسه، قواعد تفسیر کنوانسیون اروپایی حقوق بشر در پرتو رویه قضایی دیوان اروپایی حقوق بشر، مجله حقوقی بین‌المللی، زمستان ۱۳۹۲، شماره ۴۲، ص ۱۳۱.
۶. شریعت باقری، محمد جواد، برتری معاهدات بین‌المللی نسبت به قوانین عادی، مجله تحقیقات حقوقی، شماره ۱۴۷، زمستان ۱۳۹۱، صص ۲۷۹-۳۰۵.
۷. شیخی، محمد باقر، بررسی تطبیقی منع الزام اجرایی در موافقت‌نامه‌های سرمایه‌گذاری بین‌المللی، مطالعات حقوق تطبیقی، بهار و تابستان ۱۳۹۴، دوره ۶، شماره ۱، صص ۲۲۷-۲۴۹.
۸. ضیایی، سید یاسر، جایگاه تعهدات زیست محیطی در حقوق بین‌الملل سرمایه‌گذاری، مجله پژوهش حقوق عمومی، بهار ۱۳۹۳، شماره ۴۲، صص ۱۹۱-۲۲۴.
۹. عاکفی قاضیانی، محمد، عاکفی قاضیانی، موسی، «منابع حقوق بین‌الملل سرمایه‌گذاری: تفوق قوانین داخلی»، فصلنامه مطالعات بین‌المللی، ۱۸(۱)، ۱۴۰۰، صص ۶۳-۸۲.
۱۰. قاسمی، غلامعلی، عاکفی قاضیانی، محمد، «حمایت از زیرساخت‌های انرژی در مخاصمات مسلحانه بین‌المللی»، مطالعات حقوق انرژی، ۶(۱)، ۱۳۹۹، صص ۱۷۳-۱۹۳.
۱۱. قنبری جهرمی، محمدجعفر و علیخانی کردشامی، علیرضا، حمایت از

- سرمایه‌گذاری خارجی در معاهده منشور انرژی، مجله تحقیقات حقوقی، شماره ۷۳، بهار ۱۳۹۵، صص ۱۰۷-۱۳۵.
۱۲. مردانی، نادر و بهیمی، حمیده، جذب سرمایه‌گذاری خارجی و ایجاد ثبات سیاسی و اقتصادی پس از تحریم در حوزه انرژی به وسیله عضویت در معاهده منشور انرژی (با توجه به عضویت ناظر ایران)، مطالعات حقوق انرژی، دوره دوم، زمستان ۱۳۹۵، شماره ۲، صص ۳۸۳.
۱۳. موسوی، سیدفضل... و موسوی، سیدمهدی و دیگران، مطالعه تطبیقی اصول تفسیر قرارداد، فصلنامه پژوهش حقوق خصوصی، سال اول، پاییز ۱۳۹۱، شماره ۱، صص ۱۹۴-۲۰۸.
۱۴. نیکبخت، حمیدرضا و جعفری، شهاب، صلاحیت مراجع حل اختلاف سرمایه‌گذاری در دعاوی معاهدات و قراردادهای سرمایه‌گذاری، مجله تحقیقات حقوقی، شماره ۶۱، بهار ۱۳۹۲، صص ۱۱-۵۹.
۱۵. هنجنی، سیدعلی و استادزاده، ابوالفضل، مفهوم سرمایه‌گذاری خارجی در قوانین داخلی، معاهدات سرمایه‌گذاری و آرای دادگاه‌های داوری بین‌المللی، مجله تحقیقات حقوقی، شماره ۷۹، پاییز ۱۳۹۶، صص ۱۱-۳۵.

مقالات انگلیسی

1. Akefi Ghaziani, Mohammad, Akefi Ghaziani, Moosa, and Akefi Ghaziani, Vahid, 'Most-Favoured-Nation Clause: Unleashing its Legal Potential in Favour of Foreign Investors in the Renewable Energy Sector', *Indonesia Law Review*, Vol. 12, No. 2, (2022), pp. 60-85.
2. Akefi Ghaziani, Moosa, Akefi Ghaziani, Mohammad, 'Foreign Investments in the Renewable Energy Sector: Is the Standard of Full Protection and Security Neutral or Instrumental?', *Manchester Journal of International Economic Law*, Vol. 19, No. 2, (2022): 228-251.
3. Akefi Ghaziani, Moosa, Akefi Ghaziani, Mohammad, 'The Role of Expropriation Clauses in Protection and Promotion of Foreign Investments in Renewable Energy: An Essential but Overlooked Legal Consideration', *Indonesia Law Review*, Vol. 11, No. 2, (2021), pp. 191-215.

4. Bradbrook, a.J., 'Significance of the Energy Charter Treaty', *Applied Energy*, Vol.64, 1999, pp.253-254.
5. Bruce, Stuart, 'International Law and Renewable Energy: Facilitating Sustainable Energy for All?', *Melbourne Journal of International Law*, 2013, 14(1), pp. 18-53.
6. Chalker, James," Making the Investment Provisions of the Energy Charter Treaty Sustainable Development Friendly", *International Environmental Agreements*, 2006, Vol.6, pp.435-458.
7. Chinen, Mark A., 'The Standard of Compensation for Takings', *Minnesota Journal of International Law*, Vol. 25, No. 2 (2016).
8. ECS, "Putting a Price on Energy: International Mechanisms for Oil and Gas", *Energy Charter Secretariat*, Brussels, 2007.
9. Emami, Mujeeb Rahman, *Fair and Equitable Treatment Standard in International Investment Law: The Customary Status*, *Journal of Law, Policy and Globalization*, Vol.105, (2021), p. 111-124.
10. Fleury, Raul Pereira desouza,"Closing the Umbrella: a dark future for Umbrella Clauses?", *Kluwer Arbitration Blog*, October 2017.
11. Giallard, Emmanuel," International Arbitration Law; Treaty-based Jurisdiction: Broad Dispute Resolution Clauses", *New York Law Journal*, Oct 2005, Vol.234, No. 68, p.2.
12. Jungam, Nartnirun, 'The Full Protection and Security Standard in International Investment Law: What and Who is Investment Fully Protected from?', *American University Business Law Review*, 2018, 7(1): 1-100.
13. Neumayer, Eric, 'Multilateral Agreement on Investment: Lessons for the WTO from the failed OecdNegotiations', *Wirtschaftspolitische Bloetter*,1999, Vol. 46, No. 6, pp. 618-628.
14. OECD, "International Investment Law, Understanding Concepts and Tracking Innovations", OECD, Paris, 2008.
15. Ozgur, Ugur Erman, "Taxation of Foreign Investments under International

law: Article 21 of the Energy Charter Treaty in Context”, *Energy Charter Secretariat*, Brussels, Belgium, 2015.

16. Vandevelde, Kenneth J., *Bilateral Investment Treaties: History, Policy, and Interpretation*. Oxford: Oxford University Press, 2010.
17. Whitsitt, Elizabeth & Bankes, Nigel, ‘The Evolution of International Investment Law and Its Application to the Energy Sector’, *Alberta Law Review* 51:2, (2013).
18. Zannoni, Diego, ‘The Legitimate Expectation of Regulatory Stability under the Energy Charter Treaty’, *Leiden Journal of International Law*, Vol. 33, No. 2 (2020).
19. Zhang, Qinglin, ‘Analysis of the Impact of Sustainable Development by Investment Regulations in the Energy Charter Treaty’, *The Journal of World Energy Law & Business*, Vol. 8, No. 6, December 2015, pp. 542–558.

پایان نامه‌ها

1. Baltag, Crina, “Jurisdictional Limits of the Energy Charter Treaty & its Interplay with Related Treaties & Arbitration Rules: The Notion of Investor”, *Thesis for the Degree of Doctor of Philosophy*, Queen Mary University of London, 2011.

فرهنگ‌ها

۱. آقایی، بهمن، فرهنگ حقوقی بهمن؛ انگلیسی-فارسی، تهران: گنج دانش، ۱۳۷۸.
2. *Cambridge Dictionary*.
3. *Longman Dictionary*.

منابع الکترونیکی و اینترنتی

1. <http://www.rc.majlis.ir/fa>
2. <http://www.investmentpolicyhub.unctad.org>
3. <https://www.investmentpolicy.unctad.org/investment-dispute-settlement>.
4. <http://www.energycharter.org>
5. http://www.energycharter.org/fileadmin/DocumentsMedia/ECC/20181128-FINAL_Bucharest_Energy_Charter_Declaration.pdf.

6. <https://www.energycharter.org/fileadmin/DocumentsMedia/CCDECS/CCDEC201414.pdf>.
7. <https://www.energycharter.org/fileadmin/DocumentsMedia/CCDECS/2017/CCDEC201723.pdf>.
8. <https://www.euronews.com/my-europe/2022/10/26/what-is-the-energy-charter-treaty-and-why-is-it-so-controversial>
9. <http://www.iea.org>
10. <http://www.miga.org/pages/home>
11. <http://www.oecd.org>
12. <http://www.unctad.org>
13. <http://www.icsidfiles.worldbank.org>

قوانین و معاهدات

۱. کنوانسیون حقوق معاهدات، ۱۹۶۹.
۲. معاهده منشور انرژی، ۱۹۹۴ به همراه الحاقیه و ضمیمه.
۳. موافقت‌نامه تجارت آزاد آمریکای شمالی، ۱۹۹۴.
۴. موافقت‌نامه مشارکت اقتصادی ژاپن و اتحادیه اروپا، ۲۰۱۸.
۵. مدل معاهده سرمایه‌گذاری دوجانبه ایالات متحده آمریکا، ۲۰۱۲.
۶. موافقت‌نامه تجارت آزاد آمریکای مرکزی، ۲۰۰۴.
۷. موافقت‌نامه عمومی تعرفه و تجارت، ۱۹۴۷.
۸. موافقت‌نامه تدابیر سرمایه‌گذاری مرتبط با تجارت، ۱۹۹۴.
۹. موافقت‌نامه اتحادیه تجارت آزاد اروپایی، ۱۹۶۰.
۱۰. موافقت‌نامه سرمایه‌گذاری دوجانبه هند و چین، ۲۰۰۶.
۱۱. پیشنویس موافقت‌نامه مشارکت اقتصادی میان اتحادیه اروپا و دولت‌های حوزه اقیانوس آرام، گروه کشورهای آفریقایی، حوزه کاراییب، ۲۰۰۶.
۱۲. معاهده حل و فصل اختلافات سرمایه‌گذاری بین دولت‌ها و اتباع دول دیگر، ۱۹۶۵.
۱۳. معاهده موسس آژانس تضمین سرمایه‌گذاری چندجانبه، ۱۹۸۵.
۱۴. شفافیت داور در اختلافات مبتنی بر معاهدات بین سرمایه‌گذاران و دولت‌ها، ۲۰۱۴.

۱۵. موافقت‌نامه تشویق و حمایت متقابل از سرمایه‌گذاری میان ایالات متحده آمریکا و جمهوری کنگو، ۱۹۹۳.
۱۶. موافقت‌نامه دوجانبه تشویق و حمایت از سرمایه‌گذاری کانادا و تایلند، ۱۹۹۷.
۱۷. موافقت‌نامه سرمایه‌گذاری متقابل ایران و ژاپن، ۱۳۹۶.
۱۸. اعلامیه توسعه و محیط زیست ریو، ۱۹۹۲.
19. *Agreement between the United States of America, the United Mexican States, and Canada (USMCA) (opened for signature 30 November 2018. entered into force 1 July 2020).*
20. *Model Intergovernmental and Host Government Agreements for Cross-Border Electricity Projects* (2011).

فهرست قضایا

1. *AES v Hungary (II)*, (ICSID Case No. ARB/07/22, 2007).
2. *Ahmadou Sadio Diallo (Guinea v Democratic Republic of the Congo)*, 2007, ICJ.
3. *Al-Bahloul v Tajikistan* (SCC Case No.064/2008).
4. *Ampal-American Isr Corp and others v Arab Republic of Egypt*, ICSID Case No. ARB/12/11, Decision on Liability and Heads of Loss, 21 February 2017.
5. *ELETTRONICA SICULA S.P.A. (ELSI)*. (*UNITED STATES OF AMERICA v Italy*) 1989, ICJ.
6. *El Paso Energy International Company v Argentina Republic* (2011), Case No. ARB/03/15, (ICSID).
7. *ESPF Beteiligungs GmbH, ESPF Nr 2 Austria Beteiligungs GmbH, and InfraClass Energie 5 GmbH & Co KG v Italian Republic (Award)* (ICSID Arbitral tribunal, Case No ARB/16/5, 14 September 2020).
8. *Liman Caspian Oil BV and NCL Dutch Investment BV v Republic of Kazakhstan (Excerpts of the Award)* (ICSID Arbitral tribunal, Case No ARB/07/14, 22 June 2010).
9. *Mobile Investment and Murphy Oil Corporation v Canada* (2007), Case No. ARB (AF) 07/04, (ICSID).

10. *National Grid Public Limited Company v The Argentine Republic*, UNCITRAL Case No. 1:09-cv-00248-RBW, Award, 3 November 2008.
11. *Occidental Exploration and Production Company v The Republic of Ecuador* [2004] LCIA Case No. UN3467, Award, 1 July 2004.
12. *Occidental Exploration and Production Company v Republic of Ecuador*, (2012), Case No. ABR/06/11, (ICSID).
13. *OI European Group BV v Republic of Venezuela*, ICSID Case No. ARB/11/25, Award, 10 March 2015, pp. 576-7.
14. *Plama Consortium Limited v Republic of Bulgaria*, 2003, (ICSID Case No. ARB/03/24).
15. *PSEG Global, Inc, The North American Coal Corporation, and Konya Ingin Elektrik Üretim ve Ticaret Limited Sirketi v Republic of Turkey (Award)* (ICSID Arbitral Tribunal, Case No ARB/02/5, 19 January 2007).
16. *S.D Myers, INC v Canada* (2000).
17. *Saluka Investment BV v The Czech Republic, Partial award of the 2nd March 2006*, PCA.
18. *SAUR International SA v Republic of Argentina*, ICISD Case No. ARB/04/4, Award on Jurisdiction, 6 June 2012.
19. *SGS v Pakistan (ICSID)* (Case No. ARB/01/13), 2001.
20. *Spyridon Roussalis v Romania*, ICSID Case No. ARB/06/1, Award, 7 December 2011.
21. *Telefonica SA v Argentina Republic*, ICSID, Case No. ABR/03/20, Decision of the Tribunal on Objections to Jurisdiction, 2006.
22. *Total SA v Argentine Republic (2010)*, case No, ARB/04/1 (ICSID).
23. *UPS v Canada*, UNCITRAL Arbitration Proceedings (NAFTA).

نمایه

- اتحادیه اروپا، ۳۰، ۴۵، ۸۳، ۸۶، ۱۱۳، ۱۲۴، ۱۲۹، ۱۳۳، ۱۶۱
- اختلافات، ۵، ۷، ۱۳، ۱۶، ۲۵، ۲۷، ۲۹، ۳۲، ۳۳، ۳۴، ۳۵، ۳۶، ۳۷، ۳۸، ۳۹، ۴۲، ۴۵، ۴۶، ۵۳، ۵۶، ۵۷، ۶۸، ۶۹، ۷۳، ۷۷، ۸۴، ۱۱۴، ۱۱۵، ۱۱۹، ۱۲۳، ۱۲۶، ۱۲۷، ۱۳۴، ۱۳۷، ۱۴۰، ۱۴۲، ۱۴۳، ۱۴۵، ۱۴۶، ۱۴۸، ۱۶۱
- ارز، ۱۸، ۴۰، ۵۵، ۱۲۳
- آرژانتین، ۵۸، ۶۲، ۶۶
- استاندارد حداقل رفتار، ۶، ۵۸، ۵۹، ۶۱، ۶۴
- استاندارد رفتار ملی، ۶، ۵۶، ۵۸، ۶۴، ۶۵، ۱۰۶، ۱۳۷
- استثنائات، ۳۰، ۳۴، ۴۳، ۴۶، ۶۵، ۱۰۷، ۱۰۹، ۱۱۱، ۱۲۳، ۱۳۱، ۱۳۷، ۱۳۸، ۱۳۹
- اصل حسن نیت، ۸۹
- اصل عدم تبعیض، ۱۳۸
- اصول استواء، ۱۳۲
- الزامات اجرائی، ۴۳، ۶۴، ۷۲
- آلمان، ۲۴، ۱۲۵
- ایالات متحده (آمریکا)، ۲۹، ۳۳، ۴۵، ۶۳، ۶۴، ۹۰، ۱۰۵، ۱۲۱، ۱۶۱، ۱۶۲
- ایران (جمهوری اسلامی)، ۱۲، ۱۷، ۳۷، ۷۹، ۹۷، ۱۱۶، ۱۴۴، ۱۴۶، ۱۵۳، ۱۵۷، ۱۶۲
- ایفتا، ۱۰۵
- ایکسید (دیوان داوری)، ۳۶، ۳۸، ۳۹، ۵۸، ۶۲، ۱۴۳
- بانک جهانی، ۵، ۲۲، ۳۵، ۳۶، ۳۷، ۳۸، ۴۰، ۴۳، ۴۴
- برزیل، ۳۷، ۷۲
- بهره‌وری، ۱۳
- پروتکل بهره‌وری، ۱۳، ۸۳، ۸۷، ۱۳۱، ۱۳۲، ۱۵۰
- پاکستان، ۲۴، ۱۰۲
- تایلند، ۶۵، ۱۶۲
- تدابیر مالیاتی، ۱۳۵، ۱۳۶، ۱۳۸
- ترانزیت، ۱۳، ۲۰، ۱۱۴، ۱۴۰، ۱۴۶
- تسهیلات اضافی، ۳۹
- قواعد تسهیلات اضافی، ۳۹، ۱۴۳
- تناسب، ۶، ۶۱، ۶۳، ۷۲
- توسعه پایدار، ۱۳، ۲۱، ۴۴، ۴۷، ۴۸، ۱۳۱، ۱۵۱

- جبران خسارت, ۶, ۷, ۵۶, ۷۳, ۹۵, ۱۱۸, ۱۱۹, ۱۲۳, ۱۲۵, ۱۳۳, ۱۴۵
چین, ۷۲, ۷۷, ۸۳, ۱۲۵, ۱۶۱
حسن نیت, ۳۶, ۱۱۰, ۱۱۶, ۱۲۳, ۱۵۰
اصل حسن نیت, ۳۶, ۸۹, ۱۱۰, ۱۱۶, ۱۱۷, ۱۲۳, ۱۵۰
حقوق بشر, ۱۳, ۲۲, ۲۴, ۳۸, ۴۴, ۴۵, ۵۰, ۷۵, ۸۹, ۱۲۰, ۱۳۲, ۱۳۴, ۱۵۷
حقوق عرفی, ۵۰, ۵۲, ۷۸
حقوق مالکیت معنوی, ۱۹, ۴۳, ۵۶, ۱۱۲
حقوق نرم, ۲۲, ۲۴, ۴۴, ۴۹, ۵۰, ۸۴, ۸۵, ۱۰۰, ۱۰۴
حل و فصل اختلافات, ۳۶
حمایت و امنیت کامل, ۶, ۵۹, ۶۶, ۶۷, ۶۸, ۱۱۸, ۱۴۹
خسارت, ۶, ۵۶, ۷۳, ۷۴, ۹۵, ۱۱۸, ۱۱۹, ۱۲۲, ۱۲۳, ۱۲۵, ۱۳۳, ۱۴۵, ۱۴۶
جبران خسارت, ۷۳, ۷۴, ۷۵, ۹۵, ۱۱۸, ۱۱۹, ۱۲۲, ۱۲۳, ۱۲۵, ۱۳۳, ۱۴۵, ۱۴۶
دارایی, ۱۸, ۵۵, ۶۷, ۸۶, ۸۷, ۸۸, ۹۰, ۹۶, ۱۲۰, ۱۲۲, ۱۲۴
داوری, ۱۵, ۲۴, ۲۹, ۳۷, ۳۸, ۳۹, ۴۱, ۴۶, ۵۱, ۵۸, ۵۹, ۶۰, ۶۱, ۶۲, ۶۳, ۶۶, ۶۷, ۶۸, ۶۹, ۷۰, ۷۱, ۷۳
- ۷۴, ۷۵, ۷۸, ۹۰, ۹۳, ۱۰۲, ۱۱۸, ۱۳۴, ۱۴۰, ۱۴۲, ۱۴۳, ۱۴۴, ۱۴۷, ۱۶۱
داوری ویژه, ۱۴۳
دیوان داوری ایکسید, ۵۸, ۶۲, ۶۶
رفتار عادلانه و منصفانه, ۶, ۳۴, ۵۶, ۵۹, ۶۰, ۶۱, ۶۲, ۶۳, ۶۷, ۶۸, ۸۵, ۱۰۰, ۱۰۲
رفتار ملل کامله الوداد, ۲۶, ۳۱, ۳۲, ۱۰۴
رفتار ملی, ۶۴, ۶۵, ۱۰۸, ۱۱۱, ۱۱۲, ۱۳۶, ۱۴۹
استاندارد رفتار ملی, ۵۸, ۶۴, ۶۵, ۱۰۶, ۱۰۸, ۱۰۹, ۱۱۰, ۱۱۱, ۱۱۲, ۱۳۶, ۱۳۷
سازمان (های) بین‌المللی, ۳۳, ۳۶, ۴۹
سازمان تجارت جهانی, ۱۱, ۲۸, ۳۵, ۴۵, ۸۴, ۹۷, ۱۰۵, ۱۱۵, ۱۲۳
سازمان جهانی کار, ۴۹
سازمان ملل متحد, ۱۳, ۳۳, ۳۴, ۴۲, ۴۵, ۴۶, ۵۰, ۱۳۲, ۱۴۳
سازمان همکاری و توسعه اقتصادی, ۵, ۴۲, ۴۳, ۴۴, ۱۳۲
OECD, ۵, ۹, ۲۰, ۴۲, ۳۵, ۴۳, ۴۴, ۶۹, ۱۳۲, ۱۵۹
سازمان‌های بین‌المللی, ۱۳, ۲۳, ۳۵, ۴۲, ۷۵, ۸۳, ۸۶, ۹۱

۱۰۷, ۱۰۸, ۱۱۰, ۱۱۱, ۱۱۲, ۱۱۳,
 ۱۱۵, ۱۱۶, ۱۱۸, ۱۱۹, ۱۲۰, ۱۲۱,
 ۱۲۲, ۱۲۳, ۱۲۴, ۱۲۵, ۱۲۷, ۱۲۸,
 ۱۲۹, ۱۳۰, ۱۳۱, ۱۳۲, ۱۳۳, ۱۳۵,
 ۱۳۷, ۱۳۹, ۱۴۰, ۱۴۱, ۱۴۲, ۱۴۳,
 ۱۴۴, ۱۴۵, ۱۴۶, ۱۴۹, ۱۵۱, ۱۵۰,
 ۱۵۷

سرمایه‌گذاری خارجی, ۱۱, ۱۲,
 ۱۳, ۱۴, ۱۵, ۱۶, ۱۷, ۱۸, ۱۹, ۲۰,
 ۲۱, ۲۲, ۲۳, ۲۴, ۲۵, ۲۹, ۳۰, ۳۱,
 ۳۳, ۳۴, ۳۵, ۳۶, ۳۷, ۳۸, ۳۹, ۴۰,
 ۴۱, ۴۲, ۴۳, ۴۴, ۴۵, ۴۶, ۴۷, ۴۸,
 ۴۹, ۵۰, ۵۱, ۵۲, ۵۳, ۵۴, ۵۵, ۵۶,
 ۵۸, ۵۹, ۶۰, ۶۱, ۶۲, ۶۳, ۶۴, ۶۵,
 ۶۶, ۶۷, ۶۸, ۶۹, ۷۰, ۷۱, ۷۲, ۷۳,
 ۷۴, ۷۵, ۷۶, ۷۷, ۷۸, ۷۹, ۸۰, ۸۱,
 ۸۲, ۸۳, ۸۴, ۸۵, ۸۶, ۸۷, ۸۸, ۸۹,
 ۹۰, ۹۱, ۹۲, ۹۳, ۹۴, ۹۵, ۹۶, ۹۷,
 ۹۸, ۹۹, ۱۰۴, ۱۰۵, ۱۰۶, ۱۰۷,
 ۱۰۸, ۱۰۹, ۱۱۰, ۱۱۱, ۱۱۲, ۱۱۵,
 ۱۱۶, ۱۱۷, ۱۱۸, ۱۱۹, ۱۲۰, ۱۲۱,
 ۱۲۲, ۱۲۳, ۱۲۴, ۱۲۵, ۱۲۶, ۱۲۷,
 ۱۲۸, ۱۲۹, ۱۳۰, ۱۳۱, ۱۳۲, ۱۳۳,
 ۱۳۴, ۱۳۵, ۱۳۶, ۱۳۷, ۱۳۹, ۱۴۰,
 ۱۴۱, ۱۴۲, ۱۴۳, ۱۴۴, ۱۴۵, ۱۴۶,
 ۱۴۹, ۱۵۰, ۱۵۱, ۱۵۳, ۱۵۴, ۱۵۷,
 ۱۵۸, ۱۶۱, ۱۶۲

سلب مالکیت, ۶, ۷, ۳۳, ۳۴, ۳۶

سرمایه‌گذار, ۵, ۶, ۷, ۱۵, ۱۸, ۱۹,
 ۲۱, ۲۹, ۳۸, ۴۰, ۴۱, ۵۴, ۵۵, ۶۰,
 ۶۱, ۶۲, ۶۴, ۶۵, ۶۷, ۶۹, ۷۰, ۷۱,
 ۷۲, ۷۴, ۷۶, ۷۸, ۸۷, ۸۸, ۹۱, ۹۲,
 ۹۳, ۹۵, ۹۷, ۱۰۳, ۱۰۹, ۱۱۰, ۱۱۴,
 ۱۱۵, ۱۱۶, ۱۱۸, ۱۱۹, ۱۲۱, ۱۲۲,
 ۱۲۴, ۱۲۵, ۱۲۷, ۱۳۰, ۱۳۳, ۱۳۷,
 ۱۴۰, ۱۴۲, ۱۴۳, ۱۵۰, ۱۵۱

سرمایه‌گذاران, ۱۸, ۱۹, ۲۱, ۳۸,
 ۴۰, ۴۱, ۵۴, ۵۵, ۶۱, ۶۲, ۶۴, ۶۵,
 ۶۹, ۷۰, ۷۱, ۷۲, ۷۴, ۷۶, ۷۸, ۷۹,
 ۸۷, ۸۸, ۹۱, ۹۲, ۹۳, ۹۴, ۹۵, ۹۷,
 ۱۰۹, ۱۱۰, ۱۱۱, ۱۱۴, ۱۱۵, ۱۱۶,
 ۱۱۷, ۱۱۸, ۱۱۹, ۱۲۱, ۱۲۲, ۱۲۴,
 ۱۲۵, ۱۲۶, ۱۲۷, ۱۳۰, ۱۳۳, ۱۳۴,
 ۱۳۷, ۱۳۸, ۱۴۰, ۱۴۱, ۱۴۲, ۱۴۳,
 ۱۴۴, ۱۵۰, ۱۵۱

سرمایه‌گذاری, ۳, ۴, ۵, ۶, ۷, ۱۱,
 ۱۲, ۱۳, ۱۴, ۱۵, ۱۷, ۱۸, ۱۹, ۲۰,
 ۲۱, ۲۳, ۲۴, ۲۵, ۲۹, ۳۰, ۳۱, ۳۳,
 ۳۴, ۳۵, ۳۶, ۳۷, ۳۸, ۳۹, ۴۱, ۴۲,
 ۴۳, ۴۴, ۴۵, ۴۶, ۴۷, ۴۸, ۴۹, ۵۰,
 ۵۱, ۵۲, ۵۳, ۵۴, ۵۵, ۵۶, ۵۷, ۵۸,
 ۵۹, ۶۰, ۶۱, ۶۲, ۶۳, ۶۴, ۶۵, ۶۶,
 ۶۷, ۶۸, ۶۹, ۷۰, ۷۱, ۷۲, ۷۳, ۷۴,
 ۷۵, ۷۶, ۷۷, ۷۸, ۸۰, ۸۲, ۸۳, ۸۴,
 ۸۵, ۸۶, ۸۷, ۸۸, ۸۹, ۹۰, ۹۲, ۹۳,
 ۹۴, ۹۵, ۹۶, ۹۸, ۹۹, ۱۰۰, ۱۰۴

- ۹۰، ۹۱، ۹۶، ۱۲۴، ۱۳۵، ۱۵۰، ۱۵۷،
 کانادا، ۲۴، ۲۹، ۶۲، ۶۴، ۶۶، ۱۰۵،
 ۱۲۶، ۱۳۳، ۱۳۶، ۱۳۸، ۱۶۲
 کفتا، ۱۰۵، ۱۲۰، ۱۲۸، ۱۳۳
 کمیسیون حقوق تجارت بین‌الملل
 سازمان ملل، ۴۶، ۱۴۳
 کنوانسیون میگا، ۳۷، ۴۰، ۴۱
 گات، ۳۰، ۴۵، ۹۷، ۱۱۵، ۱۲۳،
 ۱۳۸، ۱۴۰
 موافقت‌نامه گات، ۳۰، ۴۵، ۹۷، ۹۸،
 ۱۱۵، ۱۲۳، ۱۳۸، ۱۴۰
 لهستان، ۳۷
 مالیات، ۷، ۲۰، ۸۰، ۸۲، ۱۱۷، ۱۲۰،
 ۱۳۰، ۱۳۵، ۱۳۶، ۱۳۷، ۱۴۰، ۱۴۶
 محیط زیست، ۷، ۱۳، ۱۷، ۲۱، ۴۴،
 ۷۵، ۸۳، ۱۲۱، ۱۳۱، ۱۳۲، ۱۳۴،
 ۱۵۳، ۱۶۲
 معاهده تکمیلی، ۳۰، ۱۰۴، ۱۰۹،
 ۱۱۰، ۱۴۹، ۱۵۱
 معاهده منشور انرژی، ۳، ۴، ۶، ۷،
 ۱۴، ۱۵، ۱۷، ۲۰، ۲۹، ۴۲، ۵۷، ۶۰،
 ۷۰، ۷۳، ۷۷، ۸۲، ۸۳، ۸۴، ۸۵، ۸۹،
 ۹۰، ۹۱، ۹۳، ۹۵، ۹۷، ۱۰۲، ۱۰۶،
 ۱۰۸، ۱۱۲، ۱۱۳، ۱۱۵، ۱۱۹، ۱۲۰،
 ۱۲۱، ۱۲۲، ۱۲۳، ۱۲۴، ۱۲۶، ۱۲۷،
 ۱۲۸، ۱۲۹، ۱۳۰، ۱۳۲، ۱۳۴، ۱۳۶،
 ۱۳۸، ۱۴۰، ۱۴۲، ۱۴۳، ۱۴۶، ۱۴۸،
 ۱۴۹، ۱۵۰، ۱۵۱، ۱۵۷، ۱۶۱
- ۴۰، ۴۲، ۶۳، ۷۰، ۷۱، ۷۴، ۸۵،
 ۱۱۸، ۱۲۰، ۱۲۲، ۱۳۳، ۱۳۵، ۱۳۶،
 ۱۳۷، ۱۳۹، ۱۴۱، ۱۴۹
 شرط ثبات، ۶۸
 شرط چتری، ۱۰۳، ۱۴۳، ۱۴۹
 شرط فراگیر، ۱۰۰، ۱۰۲
 شرط چتری، ۱۰۰، ۱۰۲
 شرکت، ۱۹، ۴۴، ۵۴، ۵۵، ۵۸، ۶۲،
 ۶۳، ۸۰، ۸۶، ۸۷، ۹۱، ۹۳، ۹۴، ۹۵،
 ۱۲۶، ۱۳۴، ۱۴۶، ۱۵۳
 شرکت‌های چند ملیتی، ۱۹، ۳۴،
 ۴۴، ۵۴، ۵۵، ۵۸، ۶۲، ۶۳، ۸۰، ۸۶،
 ۸۷، ۹۱، ۹۳، ۹۴، ۹۵، ۱۲۶، ۱۳۴،
 ۱۴۶، ۱۵۳
 شفافیت، ۷، ۳۶، ۳۸، ۴۶، ۵۶، ۷۵،
 ۸۲، ۱۳۳، ۱۶۱
 عدم تبعیض، ۱۰۴
 اصل عدم تبعیض، ۱۰۴
 عرف بین‌المللی، ۲۴، ۴۹
 فرانسه، ۴۳، ۱۰۱، ۱۲۵، ۱۴۶
 قاعده حقوقی، ۵۲، ۵۴
 قرارداد، ۳۸، ۳۹، ۴۱، ۶۹، ۷۲، ۷۳،
 ۷۴، ۷۵، ۷۹، ۸۰، ۸۷، ۸۹، ۱۰۵،
 ۱۱۰، ۱۲۳، ۱۲۴، ۱۳۴، ۱۴۴، ۱۴۵،
 ۱۵۸
 قواعد تسهیلات اضافی، ۳۹، ۱۴۳
 قوانین داخلی، ۵، ۱۱، ۱۸، ۱۹، ۲۲،
 ۲۳، ۲۴، ۵۴، ۵۶، ۶۰، ۶۲، ۷۵، ۷۶

۱۰۹, ۱۱۰, ۱۱۱, ۱۱۲, ۱۱۳, ۱۱۶,	منشور انرژی, ۱۴, ۱۵, ۱۶, ۱۷, ۲۰,
۱۲۱, ۱۲۶, ۱۲۷, ۱۲۸, ۱۳۴, ۱۳۶,	۲۹, ۴۲, ۵۷, ۶۰, ۷۰, ۷۳, ۷۷, ۸۲,
۱۳۸, ۱۴۴, ۱۴۸, ۱۴۹, ۱۵۰, ۱۵۱,	۸۳, ۸۴, ۸۵, ۸۶, ۸۹, ۹۰, ۹۱, ۹۲,
۱۵۳	۹۳, ۹۴, ۹۵, ۹۶, ۹۷, ۹۸, ۱۰۲,
موافقتنامه تریمس, ۴۵	۱۰۶, ۱۰۸, ۱۰۹, ۱۱۰, ۱۱۲, ۱۱۵,
موافقتنامه عمومی تجارت خدمات,	۱۱۹, ۱۲۰, ۱۲۱, ۱۲۲, ۱۲۳, ۱۲۴,
۳۰	۱۲۶, ۱۲۷, ۱۲۸, ۱۲۹, ۱۳۰, ۱۳۲,
میگا	۱۳۴, ۱۳۶, ۱۳۸, ۱۴۰, ۱۴۲, ۱۴۳,
کنوانسیون میگا, ۳۷, ۴۰, ۴۱	۱۴۶, ۱۴۸, ۱۴۹, ۱۵۱, ۱۵۷, ۱۶۱
نفتا, ۲۷, ۲۹, ۳۲, ۴۲, ۵۰, ۶۱, ۶۲,	معاهده موریس, ۴۶
۷۳, ۸۸, ۹۵, ۱۰۱, ۱۰۵, ۱۱۰, ۱۱۷,	مقرره دو راهی, ۱۴۲
۱۱۸, ۱۲۰, ۱۲۴, ۱۲۹, ۱۳۳, ۱۳۵,	مکزیک, ۲۹, ۳۷, ۶۶
۱۴۱, ۱۴۴	منشور انرژی, ۱۱, ۱۳, ۱۴, ۱۵, ۱۶,
هندوستان, ۳۷, ۷۲	۱۷, ۱۹, ۲۹, ۸۲, ۸۳, ۸۶, ۹۱, ۹۲,
هیأت اجرایی, ۳۷, ۳۹	۹۳, ۹۴, ۹۵, ۹۶, ۹۷, ۱۰۳, ۱۰۶,

With more than 50 Member States the Energy Charter Treaty (ECT) is the largest multilateral investment agreement in existence. It covers a broad range of energy-related issues including investment, trade, transit, competition, environmental concerns, energy efficiency, and dispute settlement. However, what stands out to us, and probably to everyone else, is its investment provisions that aim to promote and protect foreign investments in the energy sectors of the member countries. The ECT contains a number of binding and soft law obligations with direct and indirect effects on investments. The importance of its investment protection provisions is particularly evident in the fact that so far at least 150 investment arbitration cases have been instituted under the ECT. But how is the efficacy of these provisions evaluated in terms of protecting and promoting foreign investments? In this book, the author who has published several papers about the role of investment agreements in the protection and promotion of foreign investments, aims to answer this question and provide an in-depth analysis of the ECT's investment provisions. This assists Persian-speaking scholars and policymakers with a comprehension of the needs and strengths of the ECT.

The Energy Charter Treaty through the Prism of International Investment Law

By

Mohammad Akefi Ghaziani

**PhD. Student of International Law
at Qom University**

With a Foreword by

Dr. Seyed Bagher Mir Abbasi

**Professor of International Law
University of Tehran**

Edited by

Dr. Moosa Akefi Ghaziani

**Assistant Professor in International Law
Payame Noor University (PNU)**

Politics World Publications